

مناطق عملیات انتقال گاز ایران

ردیف	نام منطقه	طول خط لوله مورد بهره برداری (کیلومتر)	تاسیسات تقویت فشار گاز (ایستگاه)	توربو کمپرسور (واحد)	مراکز بهره برداری فعال خطوط لوله
۱	منطقه ۱ عملیات	۱۶۰۰	۹	۲۷	خط اول سراسری (۱۱۴ کیلومتر)
۲	منطقه ۲ عملیات	۴۱۰۰	۱۳	۵۰	خط اول سراسری (۴۱۴ کیلومتر) خط دوم سراسری (۳۹۱ کیلومتر) خط سوم سراسری (۳۹۲ کیلومتر) خط چهارم سراسری (۳۳۲ کیلومتر) خط هشتم سراسری (۱۹۸ کیلومتر) خط دهم سراسری (۲۲ کیلومتر)
۳	منطقه ۳ عملیات	۳۵۰۰	۷	۲۱	خط اول سراسری (۳۲۰ کیلومتر) خط دوم سراسری (۲۴۸ کیلومتر) خط سوم سراسری (۲۹۴ کیلومتر) خط چهارم سراسری (۱۳۴ کیلومتر) خط سراسری شمال و شمال شرق (۱۷۰ کیلومتر) خط ۴۰ و ۴۵ اینچ آذربایجان (۱۴۴ کیلومتر) خط سوم غرب و شمال غرب (۷۲ کیلومتر)
۴	منطقه ۴ عملیات	۳۰۰۰	۲	۷	خط ۳۰ اینچ سرخس - نکاه - رشت (۵۴۰ کیلومتر) خط سراسری شمال و شمال شرق (۲۴۸ کیلومتر) خط سوم سراسری (۳۹۸ کیلومتر) خط سوم سراسری (۳۹۳ کیلومتر) خط چهارم سراسری (۴۹۵ کیلومتر) خط هشتم سراسری (۳۸۷ کیلومتر) خط دهم سراسری (۴۰۰ کیلومتر)
۵	منطقه ۵ عملیات	۴۰۵۰	۹	۳۷	خط سوم غرب و شمال غرب (۲۹۷ کیلومتر) خط ۴۵ و ۴۰ اینچ آذربایجان (۵۵۲ کیلومتر) خط سوم غرب و شمال غرب (۲۸۹ کیلومتر)
۶	منطقه ۶ عملیات	۱۶۰۰	۳	۹	خط اول سراسری (۲۵۳ کیلومتر) خط ۳۰ اینچ سرخس - نکاه - رشت (۶۳۹ کیلومتر) خط چهارم سراسری (۱۸۳ کیلومتر)
۷	منطقه ۷ عملیات	۲۲۲۵	۱	۴	خط پنجم سراسری (۵۰۳ کیلومتر) خط ششم سراسری (۴۹۵ کیلومتر)
۸	منطقه ۸ عملیات	۳۴۵۰	۹	۳۰	خط اول سراسری (۲۵۳ کیلومتر) خط ۳۰ اینچ سرخس - نکاه - رشت (۶۳۹ کیلومتر) خط چهارم سراسری (۱۸۳ کیلومتر)
۹	منطقه ۹ عملیات	۱۱۰۳	۵	۱۵	خط پنجم سراسری (۵۰۳ کیلومتر) خط ششم سراسری (۴۹۵ کیلومتر)
۱۰	منطقه ۱۰ عملیات	۱۶۵۰	۱	۱	خط ششم سراسری (۴۹۵ کیلومتر)

مناطق عملیات انتقال گاز ایران - ادامه

ردیف	نام منطقه	مکان ستاد منطقه	حوزه استقلالی منطقه	سال تاسیس
۱	منطقه ۱ عملیات	استان خوزستان (امیدیه)	استان خوزستان، بخشی از استانهای کیکلیویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری	۱۳۴۴
۲	منطقه ۲ عملیات	استان اصفهان (نصف آباد)	استانهای اصفهان - بزد - چهارمحال و بختیاری و بخشهایی از استانهای کیکلیویه و بویراحمد، لرستان و مرکزی	۱۳۴۴
۳	منطقه ۳ عملیات	استان تهران (شهر ری)	استانهای تهران - قزوین - بختیاری و بخشهایی از استانهای سمنان - قم - زنجان و مرکزی	۱۳۴۴
۴	منطقه ۴ عملیات	استان خراسان رضوی (مشهد)	استانهای خراسان رضوی - خراسان جنوبی - خراسان شمالی و بخشی از استان سمنان	۱۳۴۴
۵	منطقه ۵ عملیات	استان فارس (شیراز)	استان فارس و بخشی از استان کیکلیویه و بویراحمد	۱۳۴۹
۶	منطقه ۶ عملیات	استان هرمزگان (بندرعباس)	استانهای هرمزگان - کرمان - سیستان و بلوچستان و بخشی از استان یزد	۱۳۸۲
۷	منطقه ۷ عملیات	استان همدان (همدان)	استانهای همدان - کردستان - کرمانشاه - ایلام و بخشی از استانهای لرستان و مرکزی	۱۳۸۸
۸	منطقه ۸ عملیات	استان آذربایجان شرقی (تبریز)	استانهای آذربایجان شرقی - آذربایجان غربی - اردبیل و بخشی از استانهای کردستان و گیلان	۱۳۴۹
۹	منطقه ۹ عملیات	استان مازندران (ساری)	استانهای مازندران - گیلان و گلستان	۱۳۸۶
۱۰	منطقه ۱۰ عملیات	استان فارس (شیراز)	استان بوشهر و بخشی از استانهای خوزستان و هرمزگان	۱۳۸۶

انتقال گاز طبیعی

انتقال گاز طبیعی از مبادی تولید و پالایشگاهها تا مراکز و مصرف کنندگان نهایی در بخشهای مختلف در صنعت گاز از حساسیت و اهمیت بالایی برخوردار می باشد. مجموع خطوط فشار قوی انتقال گاز در کشور ایران هم اینک بالغ بر ۳۰۰۰۰ کیلومتر می باشد که توان انتقال آن روزانه بالغ بر ۵۰۰ میلیون متر مکعب در روز می باشد و پیش بینی می گردد در افق چشم انداز سال ۱۴۰۴ به مقدار حدود ۶۵۰۰۰ کیلومتر بالغ گردد.

خطوط انتقال گاز طبیعی بهره برداری شده و در دست اجرا

ردیف	طرح	طول خط (کیلومتر)	قطر (اینچ)	مسیر خط لوله
۱	خط اول سراسری	۱۱۰۴	۴۲ و ۴۰	پالایشگاه بیدبلند به سمت مرکز و شمال کشور تا آستانرا
۲	خط دوم سراسری	۱۰۳۹	۵۶	از پالایشگاه فجر به شمال کشور به آذربایجان
۳	خط سوم سراسری	۱۲۶۵	۵۶	عسلویه، کنگان، ساوه، خروین، رشت
۴	خط چهارم سراسری	۱۱۲۵	۵۶	عسلویه، پارسین، نیریز، ساوه
۵	خط پنجم سراسری	۵۰۴	۵۶	عسلویه، خور موج، آبیخس، کناوه، سردشت، آغلجاری
۶	خط ششم سراسری	۴۹۳	۵۶	عسلویه، بیدبلند
۷	خط هفتم سراسری	۹۰۲	۵۶	عسلویه، سرخون، ایرانشهر
۸	خط هشتم سراسری	۱۲۸۰	۵۶	عسلویه، جهرم، نائین، تهران
۹	خط نهم سراسری	۱۸۶۳	۵۶	از اهواز به سمت غرب و شمال غرب کشور
۱۰	خط دهم سراسری	۶۳۲	۵۶	کنگان، پتاهو، تهران
۱۱	شمال و شمال شرقی	۹۰۰	۴۸ و ۳۲	پارچین، سمنان، سبزوار، سنگ بست (مشهد)
۱۲	خط اول آذربایجان	۲۷۳	۳۰	آستانرا، اردبیل، تبریز
۱۳	خط دوم آذربایجان	۳۳۲	۴۸	قزوین، تبریز
۱۴	خط سوم آذربایجان	۸۴۶	۴۸ و ۲۸	ساوه، همدان، بیجار، میاندوآب
	جمع خطوط	۱۲۶۷۸		
	سایر خطوط (در اقطار مختلف)	۲۲۵۲۲		
	جمع کل	۳۵۲۰۰		

طرح های توسعه ای شرکت ملی گاز ایران

شرکت ملی گاز ایران با توجه به سهم گاز طبیعی در سبد انرژی حامل های میان نظیر و تجارب ارزشمند ۴۰ ساله در عرصه فعالیت صنعت گاز از منظر سخت افزاری و نرم افزاری دارای توان بالایی بوده و در زمره شرکت های بزرگ ایران و خاورمیانه به شمار می رود. به تناسب افزایش مصرف در داخل کشور و نیز متناسب با افق های ترسیم شده در چشم انداز توسعه، همواره ظرفیت تولید، پالایش و نم زدایی گاز طبیعی در ایران از روند رو به رشد متناسبی برخوردار بوده است که با تأکیدات صورت گرفته و متناسب با طرح های توسعه ای تداوم روند رو به رشد این صنعت باید ادامه یابد.

برآوردها مبین این واقعیت است که در سال ۲۰۱۲ میلادی ظرفیت پالایش های گاز ایران بالغ بر ۲۷۴ میلیارد متر مکعب در سال خواهد بود که برابر با رشد ۵۵ درصدی طی سالهای آتی خواهد بود. شرکت ملی گاز ایران در حال حاضر بدون بهره برداری از طرح های توسعه ای خود، توان پالایشی روزانه حدود ۵۰۰ میلیون متر مکعب گاز را دارد. این شرکت در حال حاضر مدیریت بهره برداری از هفت شرکت پالایشی مستقل و اختصاصی گاز طبیعی را بر عهده دارد و ضمن آنکه بر اساس برآوردها قرار است با اجرای طرح های توسعه ای تا سال ۱۴۰۴ تعداد آنها به دو برابر کنونی افزایش یابد. انتقال گاز طبیعی از مبادی تولید و پالایشگاه ها تا مراکز در بخش های مختلف صنعت گاز از حساسیت و اهمیت بالایی برخوردار است. مجموع خطوط فشار قوی انتقال گاز در کشور هم اینک بالغ بر ۳۰ هزار کیلومتر است که توان انتقال آن روزانه ۵۰۰ میلیون متر مکعب بر آورد می شود. بر اساس تأکیدات صورت گرفته در قالب چشم انداز ۲۰ ساله اندازه خطوط انتقالی از ۳۰ هزار کیلومتر فعلی باید به حدود ۶۵ هزار کیلومتر افزایش یابد.

طرح های افزایش ظرفیت پالایش گاز طبیعی ایران

شرکت ملی گاز ایران در پالایش، پروژه ها و پالایشگاههای زیادی را در دست احداث دارد از جمله:

- بهره برداری از پروژه بیدبلند ۲ با ظرفیت تولید روزانه ۵۷ میلیون متر مکعب گاز در سال ۲۰۱۱
- توسعه پالایشگاه ایلام با افزایش ظرفیت تولید روزانه سه میلیون و ۴۰۰ هزار متر مکعب گاز تا سال ۲۰۱۰
- بهره برداری از فازهای ۱۵، ۱۶، ۱۷ و ۱۸ پارس جنوبی با ظرفیت تولید ۱۰۰ میلیون متر مکعب گاز تا سال ۲۰۱۲
- بهره برداری از فازهای ۱۹، ۲۰ و ۲۱ پارس جنوبی با ظرفیت تولید ۸۰ میلیون متر مکعب گاز در روز تا سال ۲۰۱۳
- بهره برداری از فازهای ۲۲، ۲۳ و ۲۴ پارس جنوبی با ظرفیت ۴۰ میلیون متر مکعب گاز در روز تا سال ۲۰۱۴

پیش بینی ها حاکی از این موضوع است که در صورت تحقق تمامی طرحهای توسعه ای پالایشی در پایان سال ۱۴۰۴ مجموع ظرفیت پالایشی شرکت ملی گاز ایران به بیش از ۱۲۰۰ میلیون متر مکعب در روز بالغ شود.

طرح های مهم توسعه ای خطوط انتقال فشار قوی گاز طبیعی

- خط لوله سراسری ششم عسلویه، بیدبلند، اهواز به طول ۳۵ کیلومتر و قطر ۵۶ اینچ با هدف ظرفیت انتقال ۹۵ میلیون متر مکعب گاز طبیعی در روز و پنج ایستگاه تقویت فشار با سرمایه ای معادل یک میلیارد و یکصد میلیون دلار یکی از مهمترین طرح های توسعه ای خطوط، انتقال فشار قوی گاز طبیعی در حال احداث است.
- خطوط لوله هفتم سراسری عسلویه، سرخون، ایرانشهر به طول ۹۰۲ کیلومتر و قطر ۴۲ و ۵۶ اینچ با ظرفیت انتقالی ۱۱۰ میلیون متر مکعب در روز با حداکثر ۱۰ ایستگاه تقویت فشار گاز با سرمایه گذاری دو میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار در حال احداث
- خط لوله سراسری هشتم عسلویه، نائین، تهران به طول هزار و ۵۰ کیلومتر و قطر ۵۶ اینچ با ظرفیت ۱۰۰ میلیون متر مکعب در روز با ۱۰ ایستگاه تقویت فشار گاز با سرمایه گذاری سه میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار در حال احداث
- خط لوله سراسری نهم عسلویه، اهواز، دهگلان، بازرگان، به طول تقریبی ۱۸۶۰ کیلومتر با قطر ۵۶ اینچ و ظرفیت انتقالی ۱۱۰ میلیون متر مکعب در روز با ۱۷ ایستگاه تقویت فشار گاز و تخصیص اعتباری در حدود هشت میلیارد دلار با هدف بهره برداری در سال ۲۰۱۴ که هنوز در مرحله طراحی است.
- خط لوله سراسری دهم کنگان، پتاهو، تهران به طول ۵۹۰ کیلومتر با قطر ۵۶ اینچ با ظرفیت انتقال ۶۵ میلیون متر مکعب در روز با تعداد چهار ایستگاه تقویت فشار گاز و سرمایه ای معادل ۶۳۵ میلیون دلار در حال اجرا
- خط لوله یازدهم سراسری عسلویه، نائین، میامی، به طول هزار و ۳۲۰ کیلومتر با قطر ۵۶ اینچ با ظرفیت انتقال ۱۱۰ میلیون متر مکعب در روز با ۱۲ ایستگاه تقویت فشار گاز در دستور اجرا
- خط لوله دوم شمال، شمال شرقی پارچین، میامی، سنگ بست مشهد به طول تقریبی ۹۰۰ کیلومتر و قطر ۴۸ و ۴۲ اینچ با بیش ایستگاه تقویت فشار گاز با صرف اعتباری بالغ بر یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار در مرحله بهره برداری
- خط لوله سوم آذربایجان، ساوه، همدان، بیجار، میاندوآب به طول ۳۷۰ کیلومتر با قطر ۴۰ و ۴۸ اینچ به سه ایستگاه تقویت فشار گاز با سرمایه ای معادل ۸۰۰ میلیون دلار در مرحله بهره برداری.

شرکت انتقال گاز ایران با برخورداری از تعداد ۶۰ ایستگاه تقویت فشار گاز فعال، به منظور بالا بردن توان انتقال گاز طبیعی مورد نیاز در بخش مصارف داخلی و صادرات نسبت به برنامه ریزی احداث ایستگاه های جدید اقدام کرده است که در صورت تحقق طرح های مزبور که بالغ بر ۳۵ هزار و ۲۰۰ کیلومتر تا پایان سال ۲۰۲۵ میلادی علاوه بر مجموع خطوط ذکر شده بهره مند از ۱۲۰ ایستگاه فعال خواهد بود.